

**Maja Gargulińska, Adrianna Gil,
Alicja Szelańska, Daria Szyrwiel,
Agnieszka Woś,**

Studenckie Koło Naukowe Gospodarki i Administracji Publicznej
„Pro Futuro” Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu

WARUNKI PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W OPINII JELENIOGÓRSKICH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH – WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

1. Wstęp

Niniejszy artykuł jest sprawozdaniem z przeprowadzonych badań ankietowych i został opracowany w ramach prac Studenckiego Koła Naukowego Gospodarki i Administracji Publicznej „Pro Futuro” działającego przy Katedrze Gospodarki Regionalnej Akademii Ekonomicznej w Jeleniej Górze. Zasadniczym celem sondażu była identyfikacja i ocena podstawowych elementów lokalnego otoczenia biznesu, składających się w sumie na warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Wybór tematu badań nie był przypadkowy. Lokalne otoczenie biznesu może nie tylko być tożsame z odpowiednim klimatem dla rozwoju przedsiębiorczości, ale również i hamować rozwój aktywności gospodarczej. Stan tego otoczenia w wielu aspektach ma charakter niewymierny. Dlatego też nasza ankieta wydaje się być cennym źródłem informacji o rzeczywistości gospodarczej w skali lokalnej.

2. Charakterystyka badanej próby statystycznej

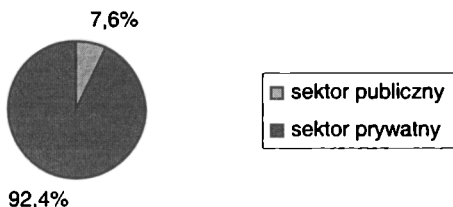
Badania ankietowe zostały przeprowadzone wśród 132 przedsiębiorstw, co stanowi 1,1% ogółu jednostek gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON

na terenie miasta Jeleniej Góry. Próba statystyczna została zróżnicowana według formy własności, rodzaju prowadzonej działalności (Polskiej Klasyfikacji Działalności), formy organizacyjno-prawnej oraz liczby zatrudnionych pracowników.

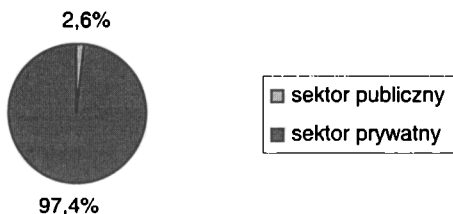
Zbiorowość próbna, według formy własności, została podzielona na dwa sektory, tj. publiczny i prywatny. Z ogółu ankietowanych podmiotów (132) dziesięć należy do sektora publicznego, co stanowi 7,6%. Pozostałe jednostki (92,4%) tworzą sektor prywatny. Uzyskany rozkład respondentów nie pokrywa się w pełni z populacją generalną (rys. 1). Rzeczywista struktura podmiotów z zastosowaniem kryterium formy własności przedstawia się następująco:

- podmioty sektora publicznego – 2,6%,
- podmioty sektora prywatnego – 97,4%.

PRÓBA STATYSTYCZNA

POPULACJA GENERALNA

Rys. 1. Populacja generalna i próba statystyczna według formy własności

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych i przeprowadzonych badań ankietowych.

Zestawienie zbiorowości próbnej i generalnej pod względem Polskiej Klasyfikacji Działalności przedstawia tab. 1.

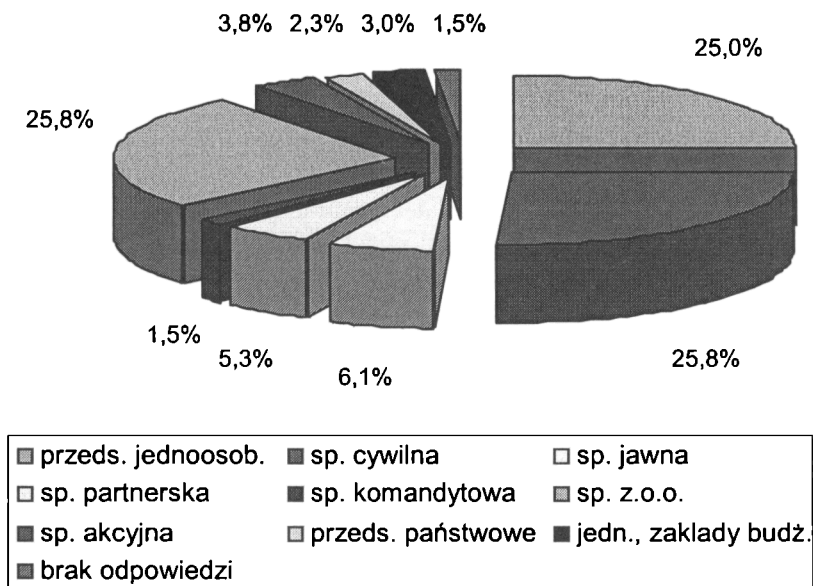
Tabela 1. Populacja generalna i próba statystyczna według sekcji PKD

Sekcje PKD	Populacja generalna		Próba statystyczna	
	liczba	%	liczba	%
A	85,0	0,7	2,0	1,5
B	3,0	0,0	–	–
C	2,0	0,0	–	–
D	913,0	7,7	–	–
E	9,0	0,1	–	–
F	1059,0	9,0	6,0	4,6
G	4163,0	35,2	52,0	39,4
H	431,0	3,6	21,0	15,9
I	884,0	7,5	5,0	3,8
J	531,0	4,5	2,0	1,5
K	2009,0	17,0	9,0	6,8
L	32,0	0,3	10,0	7,6
M	280,0	2,4	1,0	0,8
N	551,0	4,7	3,0	2,3
O	872,0	7,4	20,0	15,2
P	1,0	0,0	–	–
Brak odpowiedzi	–	–	1,0	0,8
Razem	11 825,0	100	132	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych i przeprowadzonych badań ankietowych.

Dominującą grupę wśród badanych podmiotów (39,4%) stanowią jednostki z sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego). Kolejne, co do wielkości grono ankietowanych lokalizuje się w sekcji H (hotele i restauracje) – 21 podmiotów (15,9%) oraz w sekcji O (pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna) – 20 jednostek gospodarczych (15,2%). Sumaryczny udział wymienionych sekcji w próbie statystycznej wynosi 70,5%. Dla porównania analogiczny udział podmiotów gospodarczych w zbiorowości generalnej kształtuje się na poziomie 46,2%, a w ramach wyodrębnionych sekcji G, H i O wynosi odpowiednio 35,2, 3,6 i 7,4%.

Następnym kryterium różnicującym próbę statystyczną jest forma organizacyjno-prawna. Najczęściej wśród badanych podmiotów występują spółki cywilne (34), spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (34) oraz przedsiębiorstwa jednoosobowe (33). Strukturę zbiorowości próbnej w ujęciu szczegółowym przedstawia rys. 2.

Rys. 2. Zbiorowość próbna według formy prawno-organizacyjnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Orientacyjny stan zatrudnienia to ostatnie kryterium prowadzące do zróżnicowania badanej zbiorowości. Zdecydowaną większość stanowią podmioty z zatrudnieniem od 1 do 50 osób (94,7%). Zaledwie 2,3% przypada na przedsiębiorstwa zatrudniające od 51 do 100 pracowników. Z kolei jednostki zatrudniające powyżej 100 osób reprezentuje 3% ogółu respondentów.

Badania ankietowe uznaje się za reprezentatywne, gdy:

- prawdopodobieństwo znalezienia się każdego podmiotu w próbie jest większe od zera,
- próba jest dostatecznie liczna [2].

Warto jednak zauważyć, że „pojęcie próby dostatecznie licznej jest pojęciem umownym. Często oznacza to próbę o bardzo umiarkowanej liczności” [2, s. 12]. Nasza próba zdaje się spełniać ten warunek, gdyż grupuje – jak już zaznaczono – 1,1% ogółu jednostek gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON. Spełniono również drugi warunek reprezentatywności, który mówi o konieczności losowego doboru badanych jednostek. Pewne wątpliwości mogą natomiast budzić występujące rozbieżności pod względem stopnia podobieństwa zbiorowości próbnej i generalnej, zarówno w układzie struktury własności, jak i rodzaju prowadzonej działalności (PKD). Istniejące odchylenia nie wydają się jednak być na tyle istotne, by uzyskany rozkład odpowiedzi nie odzwierciedlał przynajmniej przybliżonego stanowiska przedstawicieli lokalnego środowiska biznesu.

3. Kryteria i przedmiot oceny

Zestaw pytań ankietowanych sprawdza opinię 29 elementów lokalnego otoczenia biznesu, które w sposób bezpośredni lub pośredni określają warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Elementy te sklasyfikowano w 6 grupach, wyodrębniając: infrastrukturę techniczną, warunki naturalne, nastawienie władz lokalnych, lokalny rynek nieruchomości, lokalny rynek pracy oraz instytucjonalne otoczenie biznesu. Każdy z elementów respondenci oceniali w skali od 0 do 5. Zgodnie z przyjętym systemem ocen poszczególne wartości oznaczają:

0 – element neutralny, tj. bez wpływu na warunki prowadzenia działalności gospodarczej,

1 – bardzo źle,

2 – źle,

3 – zadowalająco,

4 – dobrze,

5 – bardzo dobrze.

W strukturze ankiety znalazły się także pytania dotyczące problemów i perspektyw rozwojowych przedsiębiorstw. Swoje perspektywy rozwojowe respondenci oceniali poprzez dokonanie wyboru jednej z możliwych odpowiedzi (rozwój dynamiczny, umiarkowany, stagnacja, upadłość), problemy rozwojowe zaś identyfikowali w sposób dowolny (pytanie otwarte).

4. Warunki prowadzenia działalności gospodarczej

Ankiętę otwierają pytania diagnozujące wpływ infrastruktury technicznej na warunki prowadzenia działalności gospodarczej. W sferze oceny znalazły się usługi telekomunikacyjne, infrastruktura drogowa, system wodno-kanalizacyjny, dostępność gazu i system dostaw elektroenergetycznych (tab. 2). Średnia ocen¹ każdego z wymienionych obszarów przyjmuje wartości z przedziału od 3,5 do 3,9, co świadczy o względnym zadowoleniu ankietowanych ze stanu infrastruktury technicznej. Nie dotyczy to infrastruktury drogowej (średnia ocen 2,7), która wyraźnie różnicuje opinie respondentów. 45,5% z nich wydaje oceny negatywne (1 – bardzo źle, 2 – źle), a 51,5% formułuje pozytywną opinię (oceny z przedziału od 3 do 5). Warto również zauważyć, że najwyższe noty grupują usługi telekomunikacyjne i system dostaw elektroenergetycznych. W przypadku tych elementów infrastruktury technicznej blisko ¾ badanych jednostek ocenia je dobrze lub bardzo dobrze. Odsetek takich stopni w odniesieniu do systemu wodno-kanalizacyjnego i dostępności gazu kształtuje się odpowiednio na poziomie 53,8 i 54,5%.

---

¹ Średnia arytmetyczna z ocen respondentów z przedziału od 1 do 5.

Tabela 2. Infrastruktura techniczna w ocenie respondentów

Infrastruktura techniczna	Ocena												Średnia ocen
	0		1		2		3		4		5		
	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	
Usługi telekomunikacyjne	3	2,3	2	1,5	6	4,5	27	20,5	67	50,8	27	20,5	3,9
Infrastruktura drogowa	4	3,0	17	12,9	43	32,6	35	26,5	28	21,2	5	3,8	2,7
System wodno-kanalizacyjny	2	1,5	2	1,5	12	9,1	45	34,1	57	43,2	14	10,6	3,5
Dostępność gazu sieciowego	22	16,7	1	0,8	13	9,8	24	18,2	47	35,6	25	18,9	3,7
System dostaw elektroenergetycznych	1	0,8	2	1,5	2	1,5	29	22,0	74	56,1	24	18,2	3,9

Legenda: L – liczba wskazań, % – wskaźnik struktury.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Warunki naturalne to kolejny obszar objęty badaniem ankietowym. W ich strukturze wyodrębniono: położenie gminy, zasoby naturalne, stan środowiska naturalnego oraz warunki klimatyczne (tab. 3). Najwyższą średnią ocen spośród wymienionych elementów uzyskało położenie gminy (3,7). Najczęściej oceniano je w skali od 4 do 5 (59,1%). Nieco niższe, ale również wysokie noty przypisano zasobom naturalnym i warunkom klimatycznym. W ich przypadku dominowały oceny z przedziału od 3 do 4 (średnia ocen: 3,4-3,5). Podobny odsetek pozytywnych opinii grupuje także stan środowiska naturalnego, ale aż 19,7% respondentów uważa, że element ten wpływa źle lub bardzo źle na warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Niemniej jednak można zauważyć, że większość badanej próby statystycznej dostrzega pozytywne oddziaływanie warunków naturalnych na ogólny klimat biznesu. Świadczy o tym wysoki procent (62,9 – 89,4) ocen z przedziału od 3 do 5.

Nastawienie władz lokalnych wobec miejscowego środowiska biznesu nie wypada korzystnie. Elementy poddane opinii (lokalny system podatkowy, promocja gospodarcza gminy, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, wysokość opłat za usługi komunalne i działalność urzędu gminy) uzyskują dość niskie oceny. Ich średnia arytmetyczna przyjmuje wartości z przedziału od 2,3 do 2,7 (tab. 4). Ani jeden ze 132 respondentów nie wystawia wyodrębnionym elementom oceny bardzo dobrej. Wyjątkiem jest tu działalność urzędu gminy, tu padają dwie najwyższe noty. Uogólniając rozkład pozostałych ocen, można przyjąć, że 10% ankietowanych uznaje działania władz lokalnych za dobre, 1/3 zaś z nich za zadowalające. Warto zwrócić uwagę, że najgorsze opinie otrzymały lokalny system podatkowy oraz wysokość opłat za usługi komunalne. W przypadku tych elementów ponad połowa badanej zbiorowości (odpowiednio 54,5 i 53,8%) wydaje oceny złe i bardzo złe.

Tabela 3. Warunki naturalne w ocenie respondentów

Warunki naturalne	Ocena												Średnia ocen
	0		1		2		3		4		5		
	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	
Położenie gminy	7	5,3	0	0,0	7	5,3	40	30,3	60	45,5	18	13,6	3,7
Zasoby naturalne	43	32,6	0	0,0	6	4,5	43	32,6	31	23,5	9	6,8	3,5
Stan środowiska naturalnego	23	17,4	2	1,5	24	18,2	48	36,4	33	25,0	2	1,5	3,1
Warunki klimatyczne	14	10,6	0	0,0	14	10,6	49	37,1	46	34,8	9	6,8	3,4

Legenda: L – liczba wskazań, % – wskaźnik struktury.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Tabela 4. Nastawienie władz lokalnych w ocenie respondentów

Nastawienie władz lokalnych	Ocena												Średnia ocen
	0		1		2		3		4		5		
	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	
Lokalny system podatkowy	2	1,5	23	17,4	49	37,1	45	34,1	13	9,8	0	0,0	2,4
Promocja gospodarcza gminy	15	11,4	19	14,4	42	31,8	40	30,3	16	12,1	0	0,0	2,5
Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego	29	22,0	14	10,6	24	18,2	46	34,8	19	14,4	0	0,0	2,7
Wysokość opłat za usługi komunalne	5	3,8	25	18,9	46	34,8	44	33,3	12	9,1	0	0,0	2,3
Działalność urzędu gminy	15	11,4	14	10,6	36	27,3	52	39,4	13	9,8	2	1,5	2,6

Legenda: L – liczba wskazań, % – wskaźnik struktury.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Przestrzenna alokacja działalności gospodarczej z całą pewnością wpływa na warunki prowadzenia biznesu. Można powiedzieć, że dostępność zakupu lub dzierżawy gruntów, stopień ich uzbrojenia podobnie jak i możliwość zakupu, najmu lub dzierżawy lokali użytkowych oraz związane z tym koszty (tab. 5) przesądzają o lokalizacji każdego przedsiębiorstwa. Dlatego ważny jest stan lokalnego rynku nieruchomości. Obszar ten, uogólniając wyniki ankiety, został oceniony jako zadowalający. Pięć pierwszych z sze-

ściu wyodrębnionych czynników charakteryzuje się średnią ocen z przedziału od 3,0 do 3,1 oraz wysokim odsetkiem wskazań na 3 i 4 (od 53,8 do 63,6%). Jedynym negatywnie postrzeganym elementem okazały się koszty zakupu i dzierżawy nieruchomości. Aż 65,9% respondentów oceniło je jako złe lub bardzo złe (noty 1, 2). W odniesieniu do pozostałych czynników takie opinie nie grupują nawet 1/3 respondentów.

Tabela 5. Lokalny rynek nieruchomości w ocenie respondentów

Lokalny rynek nieruchomości	Ocena												Średnia ocen
	0		1		2		3		4		5		
	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	
Dostępność zakupu gruntów	20	15,2	8	6,1	20	15,2	46	34,8	27	20,5	11	8,3	3,1
Możliwość dzierżawy gruntów	17	12,9	11	8,3	17	12,9	53	40,2	26	19,7	8	6,1	3,0
Stopień uzbrojenia gruntów	29	22,0	9	6,8	16	12,1	43	32,6	28	21,2	7	5,3	3,1
Dostępność zakupu lokali użytkowych	6	4,5	10	7,6	29	22,0	44	33,3	40	30,3	3	2,3	3,0
Możliwość najmu lub dzierżawy lokali użytkowych	3	2,3	7	5,3	34	25,8	48	36,4	34	25,8	6	4,5	3,0
Koszty zakupu i dzierżawy	2	1,5	26	19,7	61	46,2	35	26,5	5	3,8	3	2,3	2,2

Legenda: L – liczba wskazań, % – wskaźnik struktury.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Lokalny rynek pracy, zgodnie ze strukturą ankiety, został oceniony w czterech płaszczyznach. W pierwszej kolejności respondenci wyrażali swoje zdanie na temat podaży siły roboczej, jej kwalifikacji, a następnie opiniowali działalność związków zawodowych oraz działania restrukturyzujące lokalny rynek pracy (tab. 6). Najwyższe noty uzyskała podaż siły roboczej. Średnia ocen wyniosła tu 3,6, a najczęściej były wystawiane stopnie dobre (35,6%) i zadowalające (28,8%). Warto również zwrócić uwagę, że ponad 4/5 ankietowanych pozytywnie postrzega ten element rynku pracy (oceny od 3 do 5). Równie duża liczba badanych podmiotów sądzi, że kwalifikacje siły roboczej są zadowalające (45,5%) lub dobre (33,3%). Inny rozkład odpowiedzi występuje w odniesieniu do działalności związków zawodowych. Ponad połowa respondentów uznaje ten czynnik za neutralny, a więc nie wpływający na prowadzenie działalności gospodarczej. Tylko 22,7% mówi o niekorzystnym oddziaływaniu tych organizacji (oceny 1-2). Blisko dwukrotnie wyższy odsetek badanej zbiorowości (40,9%) formułuje negatywne opinie wobec działań restrukturyzujących lokalny rynek pracy (suma ocen 1 i 2). W tym przypadku oceny pozytywne (3-5) wystawia ok. 1/3 ankietowanych.

Tabela 6. Lokalny rynek pracy w ocenie respondentów

Lokalny rynek pracy	Ocena												Średnia ocen
	0		1		2		3		4		5		
	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	
Podaż siły roboczej	4	3,0	3	2,3	14	10,6	38	28,8	47	35,6	26	19,7	3,6
Kwalifikacje siły roboczej	4	3,0	3	2,3	15	11,4	60	45,5	44	33,3	6	4,5	3,3
Działalność związków zawodowych	74	56,1	14	10,6	16	12,1	24	18,2	4	3,0	0	0,0	2,3
Działania restrukturyzujące lokalny rynek pracy	33	25,0	19	14,4	35	26,5	35	26,5	10	7,6	0	0,0	2,4

Legenda: L – liczba wskazań, % – wskaźnik struktury.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Przedsiębiorstwo jest organizacją otwartą, zależną od działalności wielu firm i instytucji. Dlatego w ankiecie poproszono respondentów o ocenę usług rynku finansowego, prawnego, reklamowego, a także działalności urzędu skarbowego oraz instytucji wspierających rozwój lokalnej przedsiębiorczości (tab. 7).

Tabela 7. Instytucjonalne otoczenie biznesu w ocenie respondentów

Instytucjonalne otoczenie biznesu	Ocena												Średnia ocen
	0		1		2		3		4		5		
	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	
Usługi rynku finansowego	5	3,8	7	5,3	13	9,8	38	28,8	50	37,9	19	14,4	3,5
Usługi prawne	6	4,5	1	0,8	18	13,6	43	32,6	50	37,9	14	10,6	3,5
Działalność urzędu skarbowego	2	1,5	14	10,6	38	28,8	40	30,3	35	26,5	3	2,3	2,8
Instytucje i instrumenty rozwoju lokalnej przedsię- biorczości	39	29,5	11	8,3	24	18,2	38	28,8	20	15,2	0	0,0	2,7
Usługi reklamowe	13	9,8	2	1,5	5	3,8	47	35,6	55	41,7	10	7,6	3,6

Legenda: L – liczba wskazań, % – wskaźnik struktury.

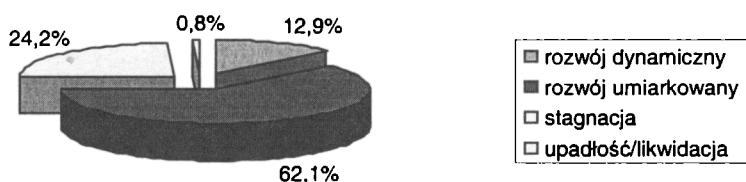
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

W sferze instytucjonalnego otoczenia biznesu korzystnie wypadły usługi reklamowe, prawne i rynku finansowego. Średnia ocen tych elementów przyjmuje wartości z przedziału 3,5-3,6, a grupa respondentów formułujących pozytywne opinie (oceny 3, 4 i 5) nie spada poniżej 80%. Takiej zgodności poglądów nie ma już w odniesieniu do pozostałych czynników. Dla przykładu działania Urzędu Skarbowego pozytywnie postrzega blisko 3/5 respondentów (oceny 3-5), a prawie 40% (suma ocen 1 i 2) mówi o ich niesprzyjającym wpływie na warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Równie zróżnicowane opinie można zaobserwować w odniesieniu do instytucji i instrumentów rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Odsetek ocen negatywnych i pozytywnych wynosi tu odpowiednio 26,5 i 43,9%.

5. Problemy i perspektywy rozwoju

Ankiętę zamykają pytania dotyczące problemów i perspektyw rozwojowych przedsiębiorstw. Jak już wspomniano, respondenci oceniali swoje perspektywy rozwojowe poprzez dokonanie wyboru jednej z możliwych odpowiedzi (rozwój dynamiczny, umiarkowany, stagnacja, upadłość/likwidacja). Najczęściej firmy deklarowały rozwój umiarkowany (62,1%). Odsetek tych przedsiębiorstw warto uzupełnić o grupę jednostek przewidujących rozwój dynamiczny (12,9%). Ich suma mówi, że $\frac{3}{4}$ badanych podmiotów pozytywnie patrzy w swoją przyszłość. Należy jednak podkreślić, że kolejne lata działalności dla 25% ankietowanych – w ich ocenie – to stagnacja (24,2%) lub upadłość (0,8%).

PERSPEKTYWY ROZWOJOWE

Rys. 3. Perspektywy rozwojowe w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Ostatnia część ankiety została ukierunkowana na identyfikację podstawowych problemów, negatywnie oddziałujących na warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Każdy z badanych podmiotów mógł wskazać na trzy takie problemy. Ich systematyzacja prowadzi do wniosku, że najistotniejsze z nich to:

- 1) wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej, a szczególnie:
  - nadmierne obciążenia podatkowe,
  - znaczne koszty zakupu, dzierżawy lub najmu gruntów i lokali,
  - wygórowane koszty usług komunalnych,
  - nieumiarkowane obciążenia z tytułu ubezpieczeń społecznych,
  - przesadne koszty uzyskania kredytu;
- 2) nastawienie władz lokalnych, a w tym:
  - słaba promocja gminy,
  - brak pomocy ze strony władz samorządowych,
  - niepoprawne funkcjonowanie urzędów (m.in. biurokracja);
- 3) postępująca pauperyzacja społeczeństwa;
- 4) bezrobocie;
- 5) nieuczciwa konkurencja.

6. Podsumowanie

Syntetyzując wyniki przeprowadzonych badań ankietowych, warto skupić się na atutach i słabościach lokalnego otoczenia biznesu. Ich jednoznaczna identyfikacja nie jest jednak prosta, gdyż powinna opierać się na jasno określonych przesłankach. W niniejszym opracowaniu przyjęto umownie, że atutem są te elementy otoczenia firmy, które:

- uzyskały średnią ocen respondentów nie niższą niż 3,5,
- grupowały ponad 50% ankietowanych w przedziale ocen od 4 do 5,

Do słabych stron zaliczono elementy:

- o średniej ocen respondentów równej lub niższej niż 2,5,
- oceniane przez większość respondentów (ponad 50%) w skali od 1 do 2.

Zestawione kryteria wydają się odświeżać pozytywne i negatywne strony lokalnego klimatu biznesu (tab. 8).

Tabela 8. Atuty i słabości lokalnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej

Atuty	Słabości
• usługi telekomunikacyjne • system wodno-kanalizacyjny • dostępność gazu sieciowego • system dostaw elektroenergetycznych • położenia gminy • podaż siły roboczej • usługi rynku finansowego	• lokalny system podatkowy • wysokość opłat za usługi komunalne • koszty zakupu lub dzierżawy gruntów i lokali

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Wśród atutów, jak wynika z analizy sporządzonego zestawienia, dominują elementy współtworzące infrastrukturę techniczną, po stronie słabości zaś najczęściej pojawiają się elementy negatywnie rzutujące na koszty prowadzenia działalności gospodarczej.

Literatura

- [1] Bank Danych Regionalnych – www.stat.gov.pl
- [2] Ostasiewicz S., Rusnak Z., Siedlecka U., *Statystyka. Elementy teorii i zadania*, Wyd. 4 poprawione, AE, Wrocław 2001.

CONDITIONS FOR CONDUCTING BUSINESS ACTIVITY ACCORDING TO BUSINESS ENTITIES IN JELENIA GÓRA – SURVEY RESULTS

Summary

This paper is a survey report and it has been written within projects conducted by Pro Futuro, the Student Scientific Group of Economy and Public Administration. The survey was aimed at identification and assessment of the most basic elements of a local business environment, which actually constitute the conditions for conducting business activity. The survey structure included questions concerning technical infrastructure, natural environment, attitudes of local authorities, the local real estate market, the local labour market, the institutional business environment, as well as problems and perspectives for entrepreneurs. The feedback seems to reveal both positive and negative sides of the local business atmosphere.